

ÖTVEN CSOKOR VIRÁG

Irta: Nagy István

A negyedik osztály még egészen fiatal tanítónője a tanterembe hordott sok virágtól s a rekkenő melegtől, főként pedig első vizsgáztatásának izgalmaival szinte reszketve támolygott az udvarra. Itt az ünneplőbe öltözött szülők fogták körül, s mindegyik kezét fogott vele. Nyirkos, kemény ujjuk erősfogású volt, az aszszonyoké éppen úgy, mint a férfiaké. Hátalkodtak és dicsérték, amért egy gyerek se bukott meg a keze alatt, s azután szétszéledtek a külvárosi poros utcák közeli és távoli házaik között. Ő meg ottmaradt köréjeseregülő tanítványával. Fű mindahány, közfűlök nem is egy meztől, a vizsga alkalmából éppen hogy tisztábbra mosakodtak, mint máskor. Kérlelték, engedné meg, hogy hazaherdják a lakására a virágokat. Az iskolaszólgá már rakta is kiélde azokat a tanteremből, hogy a délután vizsgázó ötödikesek számára kitakarítson. Szép sorjába rakta a csokrokat a tornác könyöklőjén. Pontosán ötven csokor volt, minden tanítványa hozott egyet, ki szegényes patkoneót, ki mezei bokrétár s egyik-másik eserepes virágot, rózsacsokrot.

A kis tanítókisasszony, ahogy a fiúk nevezték, leedi gyönyörűséggel nézett végig a föméntelen sok virágon. E pillanatban eszébe sem ötlött, hogy mit kezd ennyi virággal, hova helyezze azokat. Szegényes szobáskában lakott a szomszéd utcában. Fizetéséből alig-alig tengődött, s most egyszerre ennyi virág zúdul rája, akáresak kollégáira, akik szintén sok gonddal vesződnék. Az egyiknek szüksége volna egypár cipőre, a másiknak meg egy öltöny nyári ruhára s neki magának egy sereg apró dologra, amire sohasem jutja a fizetéséből. Az elmúlt iskolai év alatt a tízperces szünetekben örökké rongyos harisnyáit stoppolta. Önkéntelenül is arra gondolt, hogy jó lenne pénzzé tenni ezeket a csokrokat, legalább harisnyaszükségletét kielégíthetné az árukból. Az ötlet annyira megtetszett neki, hogy az irodából kilépő idős kolléganő elé sietett, s tréfás modorba rejtve, közölte Erzsji névvel praktikus észrevételét. Erzsji néni bosszúsán intette le. Ne is gondoljon erre. Úgy járna, mint a Mariánni apácák, akik a mult évben piacra vitték valamennyi növendékük vizsgái virágát, vagy kétszáz csokornyit. A kofák azonban valósággal fellázadtak újatatos konkurencijáuk miatt. Megtudták a dolgot a növendékek szülei is, s felháborodva tiltakoztak virágos üszteletnyilvánításuk pénzzé-váltása ellen.

... Vitésse haza őket, lányom — legyintett Erzsji néni megvetően —, azután majd holnap szemétre löki valamennyit. Harminc éve tanítok, s képzelheti, hogy ezalatt sokszor két osztályt is tanítottam, házat vehettem volna a vizsgái virágok árából....

A kis tanítókisasszony elszégyelte magát, s intett a rája várakozó fiúknak, vigyék haza a virágokat. Azok lelkesedve nyalábolták fel, s nagy seregben követték. Otthon zavartan tekintett körül, hová is rakassa. Hogy is képzelik ezek a jámbor szülők a dolgot, azt hiszik talán, hogy húszablakos lakása van a tanítóknak? Legalább is ennyire volna szüksége, hogy ezt a virágözönt szépségükhöz méltó helyre rakhassa. Egyetlen ablakába azonban éppen hogy csak a három cseresep virág fért el, a többi kénytelen volt odatétetni, ahová lehetett. Az ágy, a szekrény teje, kicsike kis ósdi íróasztala, két széke s a falak töve, köröskörül a szoba lent és fent csupa virágba borult. Tanítványai várakozóan lábatlankodtak körülötte, saját csokraikat szorongatták markukban, s ellenségesen nézték az ablakba került cseresep virágokat. A magukét szerették volna azok helyébe, Iruló-piruló, izgatott viselkedésük elárulta ezt a vágyukat. A tanítónő idegesen vette elő egyetlen vázáját, s nem tudta, hogy a sok tarka szépség közül melyiket állítsa belé. Egy szép rózsacsokrot szeretett volna megmenteni a koraj elhervadástól, de a fiúk konokul álltak a maguk szegényes patkoneáival. Szemmelláthatólag a magukét kívánták a vázába, ha már az ablakban nem jutott hely. A tanítónő ingerülten szólt rájuk, köszöni kedvességüket, menjenek szépen haza, majd elrendezi egyedül az egészet.

A fiúk vonakodva engedelmeskedtek, de a kapu előtt ismét megállapodtak, s tanulni kezdtek. Idebent a tanítónő fáradtan sepegte le az egyik székről a csokrokat, s leült. Csüggedezve találgatta, vajon miért fontos ezeknek a fiúknak, hogy kinek a virága kerül a vázába vagy az ablakba? A tegnapi vizsgáló harmadikosok még arra sem gondoltak, hogy legalább hazahordják tanítójuk virágját. Hogy is nem jutott eszébe eddig egy kollégájának sem, hogy valami módon a szülők tudtára hozzák, adják össze a virágra szánt pénzt, s vegyenek valami értékes holmit emlékül? Ezek a külvárosiak még azt sem mondhatják, hogy a virágokat saját kertjükből hozzák, mint talán. De vajon beleegyeznének ezek a munkásemberek ebbe? Talán, ha megüznéné fiaikkal, megértenék a dolgot. Miért ne kezdené ő ezt az újítást. Felpillantva, meglátta a kapu előtt ácsorgó fiúkat. Mit akarnak ezek? Majd még visszafünnök, és számoakérik virágaikat. Ezek a kurtanadrágos kis emberkék évközben is sokszor meghökkenették. Képtelmű huncutsággal henegettek vele az ötödikes fiúknak, mondván, hogy az ő tanítójuk még kisasszony, nincs neki ura, mint az igazgatónének. Többször meg azon kapta őket rajta, hogy a stoppolásra magával hozott harisnyáit kézbe kaparintották, ha szünetben bennieledte az asztalon, és simogatták, te-

regették, belédugták karjukat, s borzongva nevetgéltek a síkos női holmi érintésétől.

Akkoriban semmiféle jelentőséget sem tulajdonított e kamaszos gonoszkodásnak, most azonban belépirulva ötlött eszébe, látha mégis valami mélyebb értelme lehetett különös viselkedésüknek. Nem jutott ideje átgondolni ezt az ötletét, mert a fák tanakodása odakünt, a kapu előtt hangosabbá vált, megdöbbenésére Furu Márton, a leggyöngébb tanulók egyike, hangosan ezt mondta:

— Én az ő kedvéért szívesen megbuktam volna....

— Hiába buktál volna — ismert rá Csiki Pali szomorúság hangjára. — Ő nem szereti a rossz tanulókat. Meglásd, most is a jók virágját fogja vízbe tenni.

— Mi? — kiáltott fel Furu Márton nyersen. — Annak a pjszeorrú, pocsék Tóth Jancsinak a virágja talán különb? Nincs annak egy csepp békája se a karjában. Aztán Gábor Pista nem jó tanuló, mégis az ablakba tette az övét a cseréppel, mert művezető az apja. Itt is ez számít, nem a béka, mondta ezt apám elégszer....

A kis tanítónő felháborodva pattant fel, hogy kirohanjon, s megpofozza a fiúkat. De hirtelen lelankadt, s borzadva gondolta: vajon a külvárosi gyermeklélek romlottságát, avagy a gyermektestbe nyomorított férfivágy korai mohóságát gyanítsa a fiúk szavaiban. Azután meg mit higgyen e gyanúsítgatásról? Ezeknek már a művezető fia is urfiúnak számít? Hagyhatja, hogy ezek ebben a hitben éljenek? Hogy ő a művezetőkhöz húz? O húzza, a szegény paraszt szülők lánya?....

Ingerülten tekintett az ablakba helyezett cserepes violára. Azután meg a szekrényhez lépett, s elővette hónapok óta zsugor-gatott kis pénzét, amit elsején készült kiegészíteni fizetéséből, hogy egy rendesebb kalapot vegyen rajta. Keserű eltökéltséggel vette magához, a tükör előtt megigazította haját, s azután a szer-teszét rakott virágokra zárta az ajtót. Az ucán utolérte Furu Mártonékat:

— Megállj, te! — szólt rá indulatosan. — Ebédután jertek hozzám, és segítetek elrendezni a virágokat.

Ezzel ott is hagyta a megszeppent fiúkat. A legközelebbi por-celánkereskedésbe sietett. Kiválasztott egy jókora nagy vázát. A kalap negyedára ráment, de csak az üzletből kilépve eszmélt rá, hogy talán most ostobán cselekedett. Még ő veri magát költség-be a vizsgai virágok miatt, a helyett, hogy neki lenne haszna belőle. Kollégái esetleg ki is nevetik.

De már ez sem riasztotta vissza szándékától. Nem is lehetett

volna azt megmástitani. Délután Furu Mártonék hűségesen beállítottak. Egyenként kézbeadatta velük a csokrokat, s mindegyikből kiválasztotta a legszebb szálát, a cserepes volákról is leoldozta a legszebbeket, s valamennyit a közös, új vázába helyezte, kitette az ablakba. Mikor ezzel elkészült, ráparancsolt a fiúkra:

— A többit vigyétek haza. Nincs hova rakjam valamennyit. Mondjátok meg születeknek, hogy jövőre ne verjék magukat költségbe, aki akar, hozzon csak egy szál virágot, az belékerül az osztály vázájába. A többi virág árát gyűjtsék össze, s vegyenek ebből könyveket a legszegényebb tanulónak.

Igy történt aztán, hogy a következő iskolai év vizsgáján a tanítónőkisszony kezébe tényleg szép kis összegecskét tettek le a szülők virágcsokor helyett, s együtt beszéltek meg, hogy ki is az osztály legszegényebb tanulója a sok szegény között. Az asszonyok maguk között azon tanakodtak, honnan keríthetnének az ő kicsi tanítónőjüknek egy hozzávaló rendes férfit, aki el ne rontsa, s el ne vigye az ő külvárosukból.

AZ USZAOJ ALAPSZABÁLYTERVEZETE ES A MAGYAR IFJUSÁG

Irta: Nagy Ferenc

Az USZAOJ Központi Bizottságának III. Plenáris ülésén elfogadták ifjúsági szervezetünk alapszabálytervezetét, majd a legalsóbb szervezetek elé terjesztették megvitatás és véleményezés végett. Maga az a tény, hogy az alapszabályokat véglegesen csak akkor fogadják el, miután azt alaposan áttanulmányozták és megvitatják a széles ifjúsági tömegek, bizonyítéka a szervezet demokratikus voltának. A vita keretén belül az alapszabálytervezet eljutott a magyar ifjúsághoz is, tanulmányozták, megvitatják és állástfoglaltak vele szemben, épügy mint a más nemzetiségű ifjúság.

Bár az új alapszabály nem jelenik lényegében semmi újat ifjúsági szervezetünk életében, hanem csak a már meg'evő viszonyokat rögzíti le, illetve dolgozza fel részleteiben, mégis alkalmat nyújt arra, hogy még egyszer rávilágítsunk az USZAOJ céljaira, irányelveire és a magyar ifjúság viszonyára vele szemben.

Az alapszabálytervezetből azonnal szembetűnik a szervezet nevének a megváltoztatása. Az eddigi »Jugoszlávia Antifasiszta Ifjúságának Egyesült Szövetsége« (USZAOJ) helyett »Jugoszlávia Népi Ifjúsága« nevet